

Studentská soutěž v evaluaci

Případová studie

EVALUACE PROJEKTU ŠANCE NA ÚSPĚCH

NOVÁ ŠKOLA, O.P.S

Pilotní kolo, 2.12.2016

Toto zadání bylo vytvořeno striktně pro vzdělávací účely.

Z této zadávací dokumentace, která tvoří soutěžní případovou studii, nevyplývá žádný závazek pro Novou školu, o.p.s, Českou evaluační společnost, ani žádný jiný subjekt zmíněný v případové studii.

Děkujeme Nové škole, o.p.s. a především jejímu řediteli, p. Zajícovi, za svolení využít projekt Šance na úspěch coby případovou studii pro tuto soutěž a za jeho podporu při přípravě soutěžního zadání.

Zadání

Vaše konzultační firma byla požádána o předložení nabídky na základě přiložené zadávací dokumentace (ZD). Zadavatelem zakázky je Nová škola, o.p.s., předmětem ZD je zhodnocení správného nastavení projektu Šance na úspěch a zhodnocení potenciálu dosažení očekávaných výsledků projektu. Nová škola, o.p.s. je zároveň realizátorem projektu.

Nová škola, o.p.s. má zájem na evaluaci projektu Šance na úspěch za účelem ověření vhodného nastavení (logiky) projektu a klíčových aktivit vzhledem k vytyčeným cílům, zhodnocení vnímání projektu cílovými skupinami a ověření dílčích výsledků dosažených v prvním roce realizace projektu.

Vaše nabídka by měla prokázat Vaše porozumění zadání, tj. pochopení projektu a požadovaných evaluačních služeb. Nabídka by konkrétně měla obsahovat znázornění intervenční logiky projektu, navržený metodický přístup a evaluační matici, v níž budou formulovány klíčové evaluační otázky a příslušné indikátory. Mezi další požadavky patří zvážení potencionálních metodologických rizik vyplývajících z navrhovaného přístupu a návrh strategie eliminace těchto rizik. V neposlední řadě je od evaluačního týmu vyžadován stručný popis alespoň tří Formálních standardů provádění evaluací, které jste ve Vaší nabídce reflektovali (více k požadavkům v bodě 2.1. ZD).

Hodnotící komise vyhodnotí předložené nabídky dle kritérií uvedených v bodě 2.3. ZD. Na základě těchto kritérií vybere nejvhodnější nabídku, kterou doporučí Nové škole, o.p.s. Autoři doporučené nabídky budou vyhlášeni vítězi Studentské soutěže v evaluaci pro rok 2016.

Pravidla

1. Kontaktní osoba každého soutěžního týmu obdrží od organizátorů soutěže zadání soutěžní případové studie.
2. Týmy mohou zahájit práci na případové studii okamžitě po jejím obdržení.
3. Vaše nabídka musí být odeslána jako **jeden soubor formátu pdf** nejpozději do 14.30 soutěžního dne na email soutez@czecheval.cz a v kopii na mensikova@czecheval.cz.
4. **Kouči nesmí v průběhu soutěže** (od momentu, kdy tým obdrží zadání až po jeho odevzdání) **se svými týmy komunikovat**.
5. Porotci nesmí znát pravou identitu soutěžních týmů. Týmy se musí v celé nabídce a doprovodném emailu představit a identifikovat zvoleným fiktivním jménem týmu, jako např. Nejlepší konzultanti, a nesmí odkazovat na název školy a město, kde se škola nachází.
6. Pojmenujte výsledný dokument jménem Vašeho konzultantského týmu (např. Nejlepší konzultanti.pdf).
7. Vyhodnocení předložených nabídek může porotcům zabrat až 1 měsíc. Každý soutěžní tým dostane od poroty zpětnou vazbu.

Dotazy nebo potíže

V případě dotazů nebo technických potíží během soutěžního dne piště na soutez@czecheval.cz. Upozorňujeme ovšem, že organizační tým soutěže nebude poskytovat další specifické informace o hodnoceném projektu nad rámec poskytnutého zadání.

1. Popis projektu

1.1. Profil organizace

Nová škola, o.p.s. je nevládní, nezisková organizace, která od roku 1996 podporuje inkluzivní vzdělávání menšin, cizinců či jinak sociálně či kulturně znevýhodněných dětí a mládeže. Organizace sídlí v Praze, nicméně realizuje většinu svých současných projektů na území celé České republiky. Hlavními cílovými skupinami, na které se Nová škola, o.p.s. zaměřuje, jsou sociálně znevýhodněné děti a mládež, patří sem ale i pedagogové a široká veřejnost.

Nová škola, o.p.s. prostřednictvím svých projektů, školení a seminářů usiluje o vytváření otevřeného, přátelského prostředí bez předsudků, vytváření podmínek pro rovné příležitosti, zlepšování komunikace mezi většinovou společností a menšinami, stejně tak jako vytváření a prosazování postupů ve vzdělávání, které posilují občanskou a multikulturní společnost.

Nová škola, o.p.s. stála u zrodu zavádění romských pedagogických asistentů do základních škol (ZŠ). Asistenty nadále podporuje prostřednictvím akreditovaných kurzů a projektů. Organizace zároveň usiluje o koncepční řešení otázek spojených s inkluzivním vzděláváním. Je členem České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělávání (ČOSIV), která je zároveň klíčovým partnerem projektu Šance na úspěch.

Činnosti Nové školy, o.p.s. jsou organizované okolo 4 pilířů:

- podpora asistentů pedagoga a zavádění konceptu školních asistentů
- podpora čtenářské gramotnosti
- podpora romštiny jako živého jazyka
- přímá podpora dětí

Ve svých činnostech Nová škola, o.p.s. ve velké míře spoléhá na úsilí dobrovolníků. Jedná se především o programy přímé podpory, jejichž významnou součástí tvoří doučování dětí.

1.2. Popis projektu

Projekt **Šance na úspěch** (dále jen „Projekt“) je tříletý projekt, který byl zahájen 1.8.2016 a bude probíhat do 31.7.2019. Projekt zavádí mechanismy přímé podpory a poradenství ve vzdělávání žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí, a to prostřednictvím činností školních asistentů a speciálních pedagogů, a současně rozvíjí kompetence pedagogů v rámci Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Projekt dále usiluje o vytváření podmínek pro tvorbu dlouhodobých koncepcí rozvoje inkluzivního vzdělávání prostřednictvím činnosti koordinátorů inkluze, vytváření individuální strategie škol atd.

Dle analýzy MPSV¹ žije v ČR v sociálně vyloučených lokalitách 95 až 115 tisíc osob, z toho 40 % tvoří děti do 15 let, přičemž za posledních 9 let vzrostl počet obyvatel těchto lokalit přibližně o polovinu. Ve třech čtvrtinách těchto lokalit tvoří Romové většinu obyvatel. Většina dospělých ze sociálně znevýhodněných romských rodin nemá středoškolské vzdělání a 15 % z nich nemá ukončené ani základní vzdělání.²

Analýza MPSV dále poukázala na vysokou školní neúspěšnost dětí z vyloučených lokalit; předčasný odchod z primárního vzdělávání poskytovaného v rámci hlavního vzdělávacího proudu je u sociálně vyloučených dětí přibližně třináctkrát častější, než je celostátní průměr.³ Jako primární důvod školní neúspěšnosti analýza uvádí skutečnost, že domácnosti jsou hůře vybaveny pro přípravu dětí na školu a rodiče nejsou připraveni na to, aby své děti při studiu podporovali. Úskalí představuje i nedostatečná komunikace mezi školami a rodinami znevýhodněných romských žáků.⁴

Na druhé straně však schází i podpora školám, které se ocitají pod stále větším tlakem zajistit inkluzivní vzdělávání žáků ze sociálně znevýhodněných a kulturně odlišných prostředí. Například více než 80 % ředitelů škol označilo nedostatek asistentů za zásadní komplikaci při rozvoji inkluzivního vzdělávání ve svých školách.⁵

Projekt reaguje na příčiny vzniku bariér ve vzdělávání žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí a realizuje opatření pro odstranění těchto bariér v souladu s hlavními strategickými dokumenty, jako například Strategie vzdělávací politiky do roku 2020 (MŠMT, 2014), Strategie romské integrace (Vláda ČR, 2015), Strategie sociálního začleňování 2014 - 2020 (MPSV, 2014) a Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 - 2018 (MŠMT, 2015).

Projekt je realizován v šesti školách vzdělávajících žáky ze sociálně znevýhodněných rodin.

1.2.1. Cíle projektu

Projekt se orientuje na vyrovnávání příležitostí ve vzdělávání u dětí a žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí. Hlavním cílem projektu je vytvořit účinné

¹ GAC, spol. s.r.o. (2015). *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*. [online, cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/file/9089/>

² Agentura pro sociální začleňování (Úřad vlády ČR). (2015). *Analýza determinantů pracovní aktivity obyvatel sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených oblastí* (na datech UNDP Roma Study 2011) [výzkumná zpráva, zpracovala agentura MEDIAN; online, cit. 2015-04-16]. Praha: Agentura pro sociální začleňování. Dostupné z <http://www.socialni-zaclenovani.cz/vyzkum-bezna-zakladni-skola-dava-chudymromskym-detem-dvojnásobnou-sanci-na-ziskani-prace>.

³ GAC, spol. s.r.o. (2015). *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*.

⁴ CAHROM (Committee of Experts on Roma Issues). (2015). *Thematic report on inclusive pre-school education for Roma children*. Strasbourg: Council of Europe. [online, cit. 2015-12-8] Dostupné z: <http://www.coe.int/de/web/portal/cahrom>.

⁵ ÚIV (Ústav pro informace ve vzdělávání). (2010). *Rychlá šetření 1/2010 – závěrečná zpráva*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání.

mechanismy prevence školního neúspěchu těchto žáků. Tohoto hlavního cíle bude dosaženo naplněním následujících dílčích cílů:

1. Nastavení intenzivnější a efektivnější spolupráce mezi školou, pedagogy a rodinami znevýhodněných žáků.
2. Zlepšení mimoškolní přípravy znevýhodněných žáků.
3. Zapojení znevýhodněných žáků do volnočasových aktivit navazujících na činnost školy.
4. Posílení školního poradenství zaměřeného na inkluzivní vzdělávání, podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, s důrazem na problematiku žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí.
5. Vytvoření sítě učitelů (koordinátorů inkluze) schopných metodického vedení dalších pedagogů v oblasti vzdělávání žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí.
6. Navýšení proinkluzivních kompetencí pedagogů, vytvoření individuálních strategií rozvoje školy v oblasti inkluzivního vzdělávání.
7. Posílení systému sdílení zkušeností dobré praxe.

1.2.2. Klíčové aktivity

Veškeré aktivity realizované během projektu budou zaměřeny na podporu inkluzivního vzdělávání se specifickým zřetelem na vzdělávací potřeby žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí. Konkrétně budou v rámci projektu realizovány následující klíčové aktivity (KA):

- Podpora vzdělávání žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí přímo v rodinách (prostřednictvím školních asistentů; KA03).
- Facilitace a zintenzivnění efektivní komunikace mezi školou a rodinami znevýhodněných žáků (zejména prostřednictvím školních asistentů a spolupracujících pedagogů; KA03, KA04).
- Podpora pedagogů při přímé práci se znevýhodněnými žáky ve vyučování (prostřednictvím pomoci školních asistentů s organizačními a administrativními úkony; KA03).
- Podpora odpoledního doučování a přípravy na vyučování u znevýhodněných žáků (zajistí spolupracující pedagogové s pomocí školních asistentů v rámci odpoledních klubů a aktivit v rodinách; KA04).
- Vytvoření volnočasových aktivit pro znevýhodněné žáky přímo v prostředí škol (zajistí spolupracující pedagogové a školní asistenti v rámci odpoledních klubů, které budou probíhat alespoň 2x týdně a vedle doučování a volnočasových aktivit poskytnou také prostor pro neformální setkávání s rodiči žáků; KA 04).

- Podpora školních asistentů prostřednictvím Mentora školních asistentů a spolupracujících pedagogů; během školního roku proběhnou 3 setkání školních asistentů s mentorem v Praze, náplní setkání bude didaktická podpora, výběr a nácvik konkrétních akcí a postupů. Jednou ročně pak mentor povede odborný kurz pro školní asistenty a spolupracující pedagogy spojený s rozbořem kazuistik (KA 04).
- Navýšení rozsahu přímé speciálněpedagogické práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i speciálně pedagogického poradenství (pomocí zavedení funkce speciálního pedagoga a koordinátora inkluze v každé škole; KA05).
- Vyhodnocení inkluzivní orientace školy, podpora pro-inkluzivně orientovaného poradenství, tvorba individuální strategie rozvoje školy v oblasti inkluzivního vzdělávání (pomocí činnosti koordinátorů inkluze a experta pro inkluzivní vzdělávání; KA05, KA06).
- Realizace kurzů dalšího vzdělávání pedagogů se zaměřením na inkluzivní pedagogiku a podporu vzdělávání žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí (prostřednictvím povinných i volitelných kurzů DVPP; KA 06).
- Průběžné vyhodnocování výše uvedených aktivit, šíření příkladů dobré praxe prostřednictvím vytvořené metodiky, webového portálu a konferencí (KA02, KA 07).

Realizátorovi projektu velmi záleží na šíření dobré praxe. Během implementace projektu tak plánuje sbírat příklady dobré praxe a společně s dalšími materiály vytvořenými v rámci projektu je publikovat na svém odborném webu www.asistentpedagoga.cz. Zavázal se také, že bude s dílčími výsledky projektu pravidelně (nejméně dvakrát ročně) seznamovat ředitele škol, učitele a další účastníky pravidelných odborných setkání pořádaných partnerem projektu, ČOSIV z. s.

1.2.3. Cílové skupiny a další stakeholderi

Projekt se zaměřuje na několik cílových skupin. Jejich výčet a stručný popis je uveden v následující tabulce.

Cílová skupina	Popis
Pedagogičtí pracovníci	Pedagogičtí pracovníci a další pracovníci šesti partnerských základních škol zapojených v projektu. Jejich přístup ke vzdělávání určuje vzdělávací dráhu mnoha žáků, kteří pocházejí ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí. Ve svém vztahu ke vzdělávání jsou ukromě svých vrstevníků nejvíce ovlivněni právě pedagogy, se kterými tráví poměrně dost času. Pro třídní kolektiv a školní klima je důležité, aby pedagogové byli otevření a tolerantní, neboť teprve v otevřeném a tolerantním kolektivu je možné se skutečně vzdělávat. V rozvoji pedagogů proto projekt klade důraz nejen na získávání dalších znalostí a dovedností, ale také na procesy záměrného ovlivňování postojů pedagogů. Celkem by v rámci projektu mělo být podpořeno 146 pedagogických pracovníků, asistentů pedagoga a školních asistentů.
Rodiče dětí a žáků	Přístup rodičů ke vzdělávání jejich dětí hraje zásadní roli v budování motivace dětí ke vzdělávání a také v úrovni školní docházky, resp. absencí dětí se speciálními vzdělávacími potřebami ve třídě či ve škole. Rodiče tak hrají velmi důležitou roli v (ne)možnosti aplikace inkluzivního principu do vzdělávacího systému.

Vedoucí pracovníci škol a školských zařízení	Ředitelé šesti základních škol, které jsou partnersky zapojené do projektu, koordinátoři inkluze na školách, kteří patří mezi vedoucí pracovníky škol, a spolupracující pedagogové v oblasti podpory rozvoje inkluzivního vzdělávání žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí, žáků, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze vzdělávání a žáků s potřebou podpůrných opatření. Vedoucí pracovníci škol a školských zařízení jsou v procesu vzdělávání zásadní postavou, neboť právě oni určují celkový směr školy.
Žáci ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami a ti žáci, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze vzdělávání	Žáci základních škol s potřebou podpůrných opatření a žáci ZŠ, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze vzdělávání; konkrétně se projekt zaměřuje na žáky základních škol ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí, kteří navštěvují partnerské školy zapojené v rámci projektu. Žáci ZŠ ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí mohou s vhodnou podporou při studiu dosáhnout mnohonásobně lepších výsledků. Znevýhodnění těchto žáků vyplývá zejména z nedostatečné podpory vzdělávání těchto žáků v rodině. Dle kvalifikovaných odhadů vedoucích pracovníků všech šesti škol zapojených do projektu se v těchto školách nachází 285 žáků, kteří patří do této skupiny.

Nová škola, o.p.s. spolupracuje na projektu s dalšími partnery. Vedle již zmíněné České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělávání se jedná především o šest základních škol, ve kterých projektové aktivity probíhají:

- Základní škola Zlonice, okres Kladno
- Základní škola Rokycany
- Základní škola Šluknov, okres Děčín
- Základní škola a mateřská škola Pernink, okres Karlovy Vary
- Základní škola Kutná Hora
- Základní škola Jaroměř-Josefov, okres Náchod

1.2.4. Realizační tým projektu a další personální zajištění

Za Novou školu, o.p.s. se na realizaci projektu podílí projektový manažer, administrátor projektu, finanční manažer a účetní, každý z nich na částečný úvazek.

V každé škole dále působí jeden speciální pedagog (0,5 úvazku) a koordinátor inkluze (na DPP). Projekt dále počítá s podporou Metodika pro asistenci a práci v rodinách žáků (poskytuje poradenství v oblasti práce s rodinami znevýhodněných žáků a spolupráce s pedagogy školními asistentům, koordinátorům inkluze a spolupracujícím pedagogům), Metodika pro vzdělávání a výstupy (zodpovídá za metodické vedení speciálních pedagogů, koordinátorů inkluze, školních asistentů a spolupracujících pedagogů, včetně oblasti doučování a přípravy na vyučování v rámci odpoledních klubů) a Mentora školních asistentů a spolupracujících pedagogů; všichni jsou do projektu zapojeni na DPP nebo DPČ.

1.2.5. Rozpočet projektu

Celkový rozpočet projektu činí 19 992 322 Kč, z toho 16 522 580 Kč (cca 83 %) je určeno na výdaje na přímé aktivity, do nichž patří platy a odměny pro školní asistenty, speciální pedagogy, metodiky, koordinátory inkluze, lektory, experty, manažery klíčových aktivit na straně realizátora a jiné zapojené aktéry. Dále jsou zde zahrnuty náklady na nákup drobné elektroniky (laptop, projektor, diktafon atp.), náklady spojené s pronájmem místností a zajištěním občerstvení na konferencích pořádaných realizátorem v rámci ČR.

Projekt je financován z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, jehož Řídícím orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT).

1.2.6. Monitoring a průběžné vyhodnocování

Nová škola, o.p.s. se zavázala k průběžnému monitorování a vyhodnocování klíčových aktivit projektu. Na počátku projektu sesbírala pomocí standardizovaných dotazníků Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV) informace od učitelů a žáků ZŠ zapojených do projektu. Dotazníky tvoří přílohu této zadávací dokumentace.

2. Požadavky na evaluaci

Předmětem zakázky je zpracování evaluace projektu Šance na úspěch, která vyhodnotí:

- vhodnost nastavení projektu a volby klíčových aktivit vzhledem k zamýšleným cílům (teorie změny),
- vnímání projektu cílovými skupinami,
- potenciál dosažení očekávaných výsledků projektu na základě zhodnocení dílčích výsledků, jichž bylo dosaženo v první fázi projektu od srpna 2016 do června 2017.

Předpokládaný začátek evaluace je leden 2017. Zadavatel očekává výslednou zprávu z evaluace nejpozději 30.11.2017.

Zadavatel dále očekává, že se evaluační tým bude řídit Formálními standardy provádění evaluací a Etickým kodexem České evaluační společnosti.

2.1. Obsah nabídky

Předložené nabídky by měly obsahovat minimálně následující:

- Intervenční logiku projektu, včetně ověření logické provázanosti aktivit a cílů a identifikace případných chybějících elementů intervenční logiky.
- Popis evaluačního přístupu (včetně navržených metod).
- Evaluační matici, která bude obsahovat seznam klíčových evaluačních otázek, 1-3 výsledkové indikátory (ukazatele) pro každou otázku a předpokládané zdroje dat. Z matice musí být patrné, které indikátory se váží k jaké otázce.
- Návrh tří otázek k jedné z navrhovaných metod (*Např. pokud jste navrhli individuální rozhovory, zpracujte tři otázky, na něž se v rozhovorech budete ptát*).
- Identifikovaná rizika navrženého metodického přístupu a návrh strategií, jak bude těmto rizikům předejito, příp. jakým způsobem budou eliminována.
- Stručný popis toho, jak Váš tým ve své nabídce naplnil alespoň 3 [Formální standardy provádění evaluací](#) České evaluační společnosti.

Rozpočet evaluace není vyžadovanou součástí nabídky.

2.2. Formální požadavky

Nabídka **musí** splňovat následující formální požadavky:

- Maximální rozsah nabídky je 12 stran. Do těchto 12 stran se započítává veškerý obsah nabídky s výjimkou titulní strany, tabulky obsahu a průvodního dopisu. Text nad 12 stran včetně jakýchkoli příloh nebude porotci hodnocen.
- Nabídka musí být prezentovaná ve standardním formátu A4 (21 x 29,7 cm) s okrajem 2,5 cm na každé straně, s minimální velikostí písma 11 (10 pro text v tabulkách).

2.3. Hodnotící kritéria

Předložené nabídky budou hodnoceny dle následujících kritérií:

Kritérium	Váha
Porozumění požadavkům: porozumění projektu a evaluačním potřebám zadavatele	5%
Intervenční logika: srozumitelnost, úplnost a vhodnost zpracování intervenční logiky	15%
Evaluační matice: formulace vhodných a srozumitelných evaluačních otázek a vhodných a praktických výsledkových indikátorů	25%
Evaluační design a metody: vhodné zpracování (a zdůvodnění) evaluačního designu a přístupu ke sběru a analýze dat, kvalita navržených nástrojů sběru dat, vč. ukázkových otázek	25%
Rizika a způsoby mitigace: vhodné posouzení metodologických rizik a způsobů jejich eliminace	10%
Inovace: inovativní nápady nebo detailní praktické návrhy zpracování	5%
Standardy: prokázané porozumění vybraným Formálním standardům provádění evaluací a jejich adekvátní aplikace v nabídce	5%
Nabídka: kvalita nabídky (psaný projev a formát)	10%
Celkem	100%

Přílohy

Příloha 1: Harmonogram klíčových aktivit projektu

Příloha 2: Dotazníky NÚV: Lukas, J. (2012). *Přípravenost školy k inkluzivnímu vzdělávání. Dotazník pro učitele*; Vojtová, V. a Fučík, P. (2012). *Předcházení problémům v chování žáků. Dotazník pro žáky*.